

Herzieningenbeleid pensioen

Versie 27 juni 2023

Aanleiding

Een pensioenfonds moet de pensioenaanspraken en pensioenrechten (uitkeringen) van deelnemers en pensioengerechtigden juist en volledig administreren. Dat is zijn kerntaak. Ook moet het pensioenfonds de betrokkenen hierover correct en duidelijk informeren. Vooral in de uitkeringsfase moet een pensioengerechtigde erop kunnen vertrouwen dat hij van het pensioenfonds de uitkering ontvangt waarop hij recht heeft op basis van het voor hem van toepassing zijnde pensioenreglement.

Soms gaat het mis, en krijgt een (gewezen) deelnemer onjuiste informatie over de hoogte van zijn pensioenaanspraken. Of krijgt een pensioengerechtigde meer of minder dan waar hij volgens het pensioenreglement recht op heeft. In dat geval moet het pensioenfonds overwegen om de pensioenaanspraken of pensioenrechten te herzien en om eventueel te veel betaald pensioen terug te vorderen. In het onderstaande is vastgelegd welke uitgangspunten het pensioenfonds hierbij hanteert.

In dit beleidsdocument verstaan we onder een herziening een correctie van een pensioenaanspraak of pensioenrecht, om deze overeen te laten komen met de pensioenaanspraak of het pensioenrecht waar de betrokkene krachtens het pensioenreglement recht op heeft.

Het herzieningenbeleid ziet op de gevolgen die een herziening op (de hoogte van) een pensioenaanspraak of pensioenrecht heeft. Dit beleid ziet niet op de beoordeling of een pensioenaanspraak of pensioenrecht wel of niet juist is bepaald op basis van het pensioenreglement. Dit is een onderwerp waar de klachten- en geschillenregeling van het pensioenfonds betrekking op heeft.

Uitgangspunten

Het voorkómen van een herziening staat voorop. Een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde die te maken krijgt met een herziening kan hier buiten zijn of haar schuld financieel nadeel van ondervinden, of op zijn minst een vervelend gevoel. Dit vindt het pensioenfonds ongewenst. Bovendien kan hierdoor het vertrouwen in het pensioenfonds worden aangetast. Het voorkomen van herzieningen door het streven naar en het waarborgen van een zo hoog mogelijke kwaliteit van de pensioenadministratie heeft dan ook constante aandacht binnen het pensioenfonds.

Heeft een (gewezen) deelnemer desondanks onjuiste informatie over de hoogte van zijn pensioenaanspraken gekregen? Of krijgt een pensioengerechtigde meer of minder dan waar hij volgens het pensioenreglement recht op heeft? Dan overweegt het pensioenfonds om de pensioenaanspraak of pensioenuitkering te herzien. Het uitgangspunt daarbij is het pensioenreglement: de betrokkene moet krijgen waar hij volgens het pensioenreglement recht heeft. Niet meer en niet minder. Maar het pensioenfonds kijkt altijd naar de specifieke omstandigheden van het geval, aan de hand van dit beleidsdocument. De in dit document beschreven uitgangspunten zijn een vastlegging van de bestaande praktijk binnen het pensioenfonds ten aanzien van herziening en eventuele terugvordering van pensioen. Het beleid sluit aan bij de lijn die is ontwikkeld in de rechtspraak. Als de lijn in de rechtspraak wijzigt, zal het pensioenfonds beoordelen of het beleid moet worden aangepast. Voor zover mogelijk is in dit beleid ook rekening gehouden met het servicedocument 'Herzien van pensioenen' van de Pensioenfederatie.

Herziening van pensioenaanspraken en pensioenrechten

Als blijkt dat een pensioenaanspraak of pensioenrecht onjuist is vastgesteld of gecommuniceerd, herzien we deze pensioenaanspraak of dit pensioenrecht, met inachtneming van de volgende beleidsregels. We maken een onderscheid tussen pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Herziening van pensioenaanspraken

- We voeren een herziening die leidt tot een hogere pensioenaanspraak altijd uit.
- We voeren een herziening die leidt tot een lagere pensioenaanspraak in principe uit. Een betrokkene kan echter schade lijden doordat hij op basis van onze onjuiste informatie bepaalde keuzes heeft gemaakt. We stellen de betrokkene in de gelegenheid deze schade aan te tonen. Het enkele idee dat pensioen lager uitvalt, is niet voldoende: een teleurgestelde verwachting is geen schade. Of iemand voor vergoeding van geleden schade in aanmerking komt, beoordelen we aan de hand van de wettelijke criteria die gelden voor 'onrechtmatige daad' (artikel 6:162 e.v. Burgerlijk Wetboek). De schadevergoeding kan bestaan uit het toekennen van een bedrag ter dekking van de schade of uit het geheel of gedeeltelijk in stand laten van de te hoog vastgestelde pensioenaanspraak.
- Als de herziening het gevolg is van een fout die door een derde is gemaakt (bijvoorbeeld de werkgever of het UWV) voeren we de herziening in principe uit. Maar de betrokkene kan zich erop beroepen dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is als de herziening wordt doorgevoerd. We beoordelen dit met terughoudendheid. Op grond van de rechtspraak tot nu toe kan betrokkene alleen aanspraak maken op het hogere, niet herziene pensioen als hij:

- mocht vertrouwen op de juistheid van de hoogte van het pensioen; en
- op basis daarvan onomkeerbare financiële verplichtingen is aangegaan; en
- die hij niet langer kan nakomen als correcte (lagere) pensioen wordt uitgekeerd.

Deze uitzondering geldt alleen als de pensioengerechtigde niet wist en ook niet kon weten dat de informatie van het pensioenfonds over het pensioenrecht onjuist was.

Herziening van pensioenrechten

- We voeren een herziening die leidt tot een hoger pensioenrecht altijd uit. Als een herziening met terugwerkende kracht wordt uitgevoerd, vindt een nabetaling plaats. In principe betalen we het bedrag in één keer uit. Omdat dit gevolgen kan hebben voor eventuele toeslagen en te betalen belastingen voor de betrokkene, nemen we voordat we overgaan tot uitbetaling, contact met hem op om werkbare afspraken te maken over de nabetaling.
- We voeren een herziening die leidt tot een lagere, al ingegane pensioenuitkering in principe naar de toekomst toe uit. Uitzonderingen zijn mogelijk volgens de criteria die ook gelden voor herziening van pensioenaanspraken (zie hierboven).
- We vorderen het te hoge gedeelte van een al ontvangen pensioenuitkering terug. Behalve als het de betrokkene niet kan worden aangerekend dat hij het geld al heeft uitgegeven, omdat hij geen rekening hoefde te houden met de terugbetaling. We vorderen wel terug als de betrokkene niet had mogen vertrouwen op de juistheid van de hoogte van het pensioen, of de ontvangen bedragen aantoonbaar niet heeft uitgegeven. Van gerechtvaardigd vertrouwen is in elk geval geen sprake bij:
 - verwijtbaar gedrag van de pensioengerechtigde zelf. Bijvoorbeeld doordat de pensioengerechtigde bewust informatie heeft achtergehouden of anderszins verwijtbaar gehandeld zodat een foutief pensioenrecht tot stand is gekomen;
 - een voor de pensioengerechtigde duidelijk waarneembare vergissing van het pensioenfonds. Bijvoorbeeld een dubbele betaling of een relatief hoog bedrag dat nooit eerder door het pensioenfonds is gecommuniceerd of uitgekeerd.
- Een correctie van – achteraf bezien – te hoge pensioenuitkeringen over het verleden vindt plaats door middel van verrekening met toekomstige pensioenuitkeringen of door terugvordering. Hierbij houdt het pensioenfonds rekening met het volgende:
 - Als het terug te vorderen pensioenrecht relatief hoog is en/of de financiële situatie van de betrokkene beperkt, biedt het pensioenfonds standaard een betalingsregeling aan. Afhankelijk van de situatie kan dit een betalingsregeling zijn van enkele maanden tot enkele jaren.

- Als sprake is van bijzondere persoonlijke omstandigheden, dan kan het pensioenfonds besluiten de terugvordering te matigen of volledig achterwege te laten.
- Als de betrokkene overleden is of komt te overlijden, wordt de terugvordering gestaakt.

In alle gevallen geldt dat er bijzondere omstandigheden kunnen zijn die alsnog een algehele en/of directe terugvordering rechtvaardigen.

- Als de toepassing van dit beleid in een specifieke, uitzonderlijke situatie leidt tot een uitkomst die niet redelijk of billijk is, kunnen we besluiten af te wijken van het beleid. In zo'n geval past het pensioenfonds de hardheidsclausule uit het pensioenreglement toe. Bij een verzoek op hardheid wegen we de belangen van al onze belanghebbenden evenwichtig en zorgvuldig af. Als we besluiten om af te wijken van dit beleid, mag de afwijking niet in strijd zijn met wetten en regels.
- We gaan zorgvuldig om met de belangen en gevoelens van de betrokkene. Daarbij geldt het volgende:
 - Negatieve verrassingen voor de betrokkene moeten te allen tijde worden voorkomen. Het pensioenfonds stelt daarom redelijke communicatietermijnen vast voordat herzieningen geëffectueerd worden. Dit geldt zeker voor terugvorderingen;
 - Betrokkene wordt actief geïnformeerd over de mogelijke consequenties van herzieningen en over zijn handelingsperspectief, waaronder bijvoorbeeld:
 - attenderen op het contact opnemen met de Belastingdienst om te voorkomen dat toeslagen vervallen door een nabetaling van te weinig ontvangen pensioen en/of;
 - wijzen op de mogelijkheden van flexibilisering, zoals hoog/laag en uitruil, waardoor de gevolgen van de herziening wellicht gemitigeerd kunnen worden;
 - Een eerste termijn van een eventuele verrekening of terugbetaling van een te hoog vastgesteld pensioenrecht vindt niet eerder plaats dan een maand volgend op de maand waarin de pensioengerechtigde hierover is geïnformeerd (gewenningstermijn);
 - De menselijke maat en heldere communicatie over herzieningen is belangrijk en kan ongenoegen voorkomen of wegnemen. Waar mogelijk is bij een herziening sprake van persoonlijk contact met de betrokkene;
 - Betrokkene heeft de mogelijkheid om tegen de (voorgenomen) herziening bezwaar te maken bij het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenregeling op de website staan die voor betrokkene eenvoudig en kosteloos te doorlopen is. Naast een interne klachten- en geschillenregeling bestaat de

mogelijkheid om de (voorgenomen) herziening voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. De betrokkene wordt hierop geattendeerd.

- Het pensioenfonds borgt dat fouten (gerapporteerd als incident) worden onderzocht en, indien sprake is van structurele onjuistheden, worden opgevolgd in administratieve processen en procedures. Op deze wijze wordt voorkomen dat deze fouten zich in de toekomst opnieuw kunnen voordoen.